سُورَةُ يُونُس (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ تِلۡكَ ءَايَٰتُ ٱلۡكِتَٰبِ ٱلۡحَكِيمِ ١ سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرة) بدە، ئەو ئایەت و فەرمانانەی
(لەم سوورەتەدا هەیە) چەند ئایەت و فەرمانێکی ئەو قورئانەپڕ لەدانایی یەیە. أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنۡ
أَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ رَجُلٖ مِّنۡهُمۡ أَنۡ أَنذِرِ ٱلنَّاسَ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنَّ لَهُمۡ قَدَمَ صِدۡقٍ عِندَ رَبِّهِمۡۗ قَالَ
ٱلۡكَٰفِرُونَ إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٞ مُّبِينٌ ٢ ئایا چ سەر سوڕمانێکی بۆ خەڵکی تێدایەکەوەحی و نیگامان نارد بۆ
پیاوێک لەخۆیان کە: خەڵکی بێدار بکەرەوەو دایان بچڵەکێنە (تا خواناس و خواپەرەست بن) و مژدەبدەبەوانەی
باوەڕیان هێناوەکەبێگومان پلەو پایەی بەرزو بڵندیان بۆ هەیەلای پەروەردگاریان وتیان: بەڕاستی ئەم (محمد
ناوە) جادووگەرێکی ئاشکرایە. إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰ
عَلَى ٱلۡعَرۡشِۖ يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۖ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِنۢ بَعۡدِ إِذۡنِهِۦۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ فَٱعۡبُدُوهُۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ
٣ بەڕاستی پەروەردگاری ئێوە (الله) یە، ئەو زاتەیە کەئاسمانەکان و زەوی لەشەش ڕۆژدا دروست کردووە،
لەوەودوا لەسەر تەختی فەرمانڕەوایی وەستا (ئەڵبەتەچۆنێتی وەستان و تەختی فەرمانڕەوایەتی و گەلێ شتی لەو
بابەتانە لەڕادەی بۆچوونی ئێمە بەدەرە، تەفسیری ئەم ئایەتەیان لەپێشەوا مالیک و ئەحمەد پرسیووە، لەوەڵامدا
وتوویانە: وەستانەکە حەقیقەتی هەیە، چۆنیەتیەکەی شاراوەیە، پرسیار کردن دەربارەی بیدعەیە، باوەڕ بوون
پێی واجبە)، هەر خۆیشی پلانی هەموو شتێک دائەنێت و هەموو شتێک ڕێک ئەخات، هیچ کەس نیە
شەفاعەتخواز و تکا کار بێت، مەگەر دوای مۆڵەتی ئەو زاتە، ئەو خوایە پەروەردگارتانە، کەوابوو بیپەرستن، جا
ئایا بۆچی یادەوەری وەرناگرن و بیر ناکەنەوە؟.! إِلَيۡهِ مَرۡجِعُكُمۡ جَمِيعٗاۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقًّاۚ إِنَّهُۥ يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ
ثُمَّ يُعِيدُهُۥ لِيَجۡزِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ بِٱلۡقِسۡطِۚ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لَهُمۡ شَرَابٞ مِّنۡ حَمِيمٖ
وَعَذَابٌ أَلِيمُۢ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ٤ گەڕانەوەی هەر هەمووتان بۆ لای ئەو زاتەیە، بەڵێنی خوا هەمیشە
ڕاستەو دروستەو نەگۆڕە، بەڕاستی خۆی سەرەتا دروست کراوان بەدی دەهێنێت و دوایش وەک خۆیان
لێدەکاتەوە (تا لەقیامەتدا) ئەوانەی کەباوەڕیان هێناوەو کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوەبەدادپەروەری
پاداشتیان بداتەوە، ئەوانەش کەبێ باوەڕ بوون خواردنەوەی لەکوڵ و سزای بەئێش و ئازاریان بۆ ئامادەیە
بەهۆی ئەوەی کەباوەڕیان پێ نەئەکرد. هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ ٱلشَّمۡسَ ضِيَآءٗ وَٱلۡقَمَرَ نُورٗا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ

لِتَعۡلَمُواْ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلۡحِسَابَۚ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِٱلۡحَقِّۚ يُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ٥ خوا
ئەو زاتەیەکەخۆری کردووەبەسەرچاوەی تیشک و ڕووناکیەکی پرشنگدار، مانگیشی کردووە بەسەرچاوەی
ڕووناکی، چەندەها جێگەی هەڵهاتن و ئاوابوونیشی بۆ دیاری کردووە (جگە لەوەی هەرشەوە بەشێوەیەک
خۆی دەنوێنێت) تا بزانن و بیکەنە بنەمای ساڵژمێری و حساب ڕاگرتن، خوای گەورە ئەوەی بەبێ مەبەست
دروست نەکردووە، بەڵکو هەمووی لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی بەدیهێناوە، بەو شێوەیەئەو زاتە ئایەت و
بەڵگەو موعجیزەکانی ڕوون دەکاتەوە بۆ کەسانێک کەبیانزانن و تێی بگەن. إِنَّ فِي ٱخۡتِلَٰفِ ٱلَّيۡلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَا
خَلَقَ ٱللَّهُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَّقُونَ ٦ بەڕاستی لەجیاوازی شەوو ڕۆژو ئەو شتانەدا
کەخوا لەئاسمانەکان و زەویدا دروستی کردوون، بەڵگەو نیشانەی زۆرن بۆ کەسانێک کەلەخوا بترسن و
دینداری بکەن. إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا وَرَضُواْ بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَٱطۡمَأَنُّواْ بِهَا وَٱلَّذِينَ هُمۡ عَنۡ ءَايَٰتِنَا
غَٰفِلُونَ ٧ بەڕاستی ئەوانەی کەبەتەمای ئامادەبوونی بەر بارەگای ئێمەنین و (باوەڕیان پێی نیە) و ڕازی بوون
بەژیانی ئەم دنیایەو دڵنیا بوون پێی و دڵیان پێی خۆشبوو و ئەوانەش کەخۆیان غافڵ و بێ ئاگان لەئایەت و
نهێنی دروست کراوەکانی ئێمە، (سەرنجی نادەن و بیری لێناکەنەوە)... أُوْلَٰٓئِكَ مَأۡوَىٰهُمُ ٱلنَّارُ بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ٨ ئا ئەوانەشوێن و جێگەیان ئاگرە بە هۆی ئەو کار و کردەوانەی کە دەیانکرد. إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ يَهۡدِيهِمۡ رَبُّهُم بِإِيمَٰنِهِمۡۖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ ٱلۡأَنۡهَٰرُ فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ٩ بەڕاستی
ئەوانەی کەباوەڕیان هێناوەو کارو کردەوەچاکەکانیان ئەنجامداوە، پەروەردگاریان بەهۆی ئیمان و باوەڕی (ڕێک و
پێک و دامەزراویانەوە) هیدایەت و ڕێنموییان دەکات (بۆ ئەنجامدانی هەموو کارو کردەوەیەکی چاک، لەو
جیهانیشدا) لەناو بەهەشتە جۆراو جۆرەپڕ لەنازو نیعمەتەکاندا چەندەها ڕووبار بەبەردەمیاندا دەڕوات. دَعۡوَىٰهُمۡ
فِيهَا سُبۡحَٰنَكَ ٱللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمۡ فِيهَا سَلَٰمٞۚ وَءَاخِرُ دَعۡوَىٰهُمۡ أَنِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٠ ۞ دوعاو
پاڕانەوەیان (لەبەهەشتدا ئەمەیە: پەروەردگارا، پاکی و بێگەردی و ستایش شایستەی تۆیە ئەی خوای میهرەبان،
چاک و چۆنیشیان لەوێ سەلامکردنە، دواهەمین گوفتاریشیان دوای هەموو نازو نیعمەتێک، دوای هەموو
بەخششێک ئەوەیەکە: پڕ بەدڵ، لەناخی دەروونیانەوە بەڕاستی دەڵێن: الحمد لله رب العالمين. وَلَوۡ يُعَجِّلُ ٱللَّهُ
لِلنَّاسِ ٱلشَّرَّ ٱسۡتِعۡجَالَهُم بِٱلۡخَيۡرِ لَقُضِيَ إِلَيۡهِمۡ أَجَلُهُمۡۖ فَنَذَرُ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ
يَعۡمَهُونَ ١١ ئەگەر خوا خەڵکی تووشی شەڕو ناخۆشی بەزوویی بکردایە (لەسەر داخوازی خۆیان کاتێک
تەنگەتاو دەبن) هەروەکو چۆن بۆ داخوازی خێر پەلەیانە، ئەوە هەر هەموویان کۆتایی بەژیانیان دەهێنرا (بەڵام

خوای گەورە وانااکات، بەڵکو دەفەرمویت) جا ئەوانەی بەتەمانین ئامادەی بەردەم بارەگای ئیمەبنەوە (باوەڕیان
پێی نیە)، ماوەیەک وازیان لێدەهێنین تا لەستەمیاندا ڕۆبچن و سەرگەردان بن. وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ ٱلضُّرُّ
دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوۡ قَاعِدًا أَوۡ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفۡنَا عَنۡهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمۡ يَدۡعُنَآ إِلَىٰ ضُرّٖ مَّسَّهُۥۚ كَذَٰلِكَ
زُيِّنَ لِلۡمُسۡرِفِينَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿١٢﴾ کاتێکیش ئادەمیزاد (ئەوانەیان کەباوەڕ لەدەروونیاندا بەچاکی
دانەمەزراوە) زیان و ناخۆشیەکی تووش بێت، ئەوە هاناو هاوار بۆ ئیمە دەهێنێت بۆ لابردنی، لەکاتی ڕاکشاندا،
یان بەدانیشتنەوە، یان بەپێوەبێت، جا کاتێک زەرەر و زیانەکەی لێ دوور دەخەینەوەو دەکەویتەوە باری
ئاسایی، هەروا دەڕوات بەرێدا و بارودۆخی ئەوسای فەرامۆش دەکات، هەروەک ڕۆژێ لەڕۆژان هاواری لە
ئیمە نەکردبێت و لە ئیمە نەپاڕابێتەوە تا ناخۆشی و زیانێک کەتووشیبووە لێی دوور بخەینەوە، ئا بەو شێوەیە بۆ
لەسنوور دەرچووان ئەو کارو کردەوانەی کەدەیانکرد ڕازێنراوەتەوە. وَلَقَدۡ أَهۡلَكۡنَا ٱلۡقُرُونَ مِن قَبۡلِكُمۡ لَمَّا
ظَلَمُواْ وَجَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ﴿١٣﴾ سوێند بەخوا
بێگومان ئیمە لەسەدەکانی پێش ئێوەدا خەڵکێکی زۆرمان لەناو بردووە کاتێک ستەمیان کردووەو ڕۆچوون
تیایدا، لەکاتێکیشدا پێغەمبەرەکانیان بەبەڵگەی زۆرەوە بۆ هات و (پەیامی خوایان پێ ڕاگەیاندن) وەنەبوو
باوەڕیشیان پێبهێنن، (ئیمەش تۆڵەمان لێسەندن) ئا بەو شێوەیە تۆڵە لەقەوم و گەلانی تاوانبار دەکەینەوە. ثُمَّ
جَعَلۡنَٰكُمۡ خَلَٰٓئِفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لِنَنظُرَ كَيۡفَ تَعۡمَلُونَ ﴿١٤﴾ پاشان ئیمە ئێوەمان کردە جێنشین
لەزەویدا لەدوای لەناوبردنی ئەوان، تا ببینین ئێوە چی دەکەن و چۆن دەکەن! وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَاتُنَا بَيِّنَٰتٖ
قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا ٱئۡتِ بِقُرۡءَانٍ غَيۡرِ هَٰذَآ أَوۡ بَدِّلۡهُۚ قُلۡ مَا يَكُونُ لِيٓ أَنۡ أُبَدِّلَهُۥ مِن تِلۡقَآيِٕ
نَفۡسِيٓۖ إِنۡ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّۖ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنۡ عَصَيۡتُ رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ﴿١٥﴾ کاتێکیش ئایەتەکانی
ئیمە کە ڕوون و ئاشکرایە بەسەریاندا بخوێنرێتەوە، ئەوە ئەوانەی کە بەتەمانین ئامادەی بەردەم بارەگای ئیمە ببن
دەڵێن: قورئانێکی جگە لەمە بهێنەو بیخوێنەرەوە، یان بیگۆڕە)بەشێوەیەکی تر)، تۆیش ئەی محمد (ﷺ) پێیان
بڵێ: من بۆم نیە لەخۆمەوە ئەوە بیگۆڕم، من شوێنی هیچ شتێک ناکەوم جگە ئەوە نەبێت کە بەوەحی پێم
دەگات، بەڕاستی من دەترسم ئەگەر یاخی بم لە پەروەردگارم و نا فەرمانی بکەم گیرۆدەی سزایەکی سەختی
ڕۆژێکی زۆر گەورەببم. قُل لَّوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا تَلَوۡتُهُۥ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَدۡرَىٰكُم بِهِۦۖ فَقَدۡ لَبِثۡتُ فِيكُمۡ عُمُرٗا
مِّن قَبۡلِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ﴿١٦﴾ پێیان بڵێ (ئەی پێغەمبەر ﷺ) ئەگەر خوا بیویستایە ئەوە قورئانم بەسەردا
نەدەخوێندەوە، خوایش ئاگاداری نەدەکردن پێی، چونکە بەڕاستی ئاشکرایە کەمن تەمەنێکی دوورو درێژم

لەناوتاندا بەسەر بردووە پێش هاتنی قورئان (بێ ئەوەی وشەیەک لەم قورئانە بزانم) کەواتە بۆچی عەقڵ وبیرو
هۆشتان ناخەنەکار (کەسێکی نەخوێندەوار تا تەمەنی چل ساڵی هیچ نەڵێت، بەمەرجێک ناو بانگی دەرکرد
بێت بەڕاستگۆیی و ئەمینداری، کەچی لەو تەمەنە بەدواوە ئەم قورئانە ڕێک و پێکە ڕابگەیەنێت، ئایا ڕەوا نیە
هەر کەس دەیبیستێت خێرا بڕوا بهێنێت بەنێرەری قورئان و ئەو کەسەش کەبۆی ڕەوانەکراوە؟) فَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِـَٔايَـٰتِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ لَا يُفْلِحُ ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾ جا کێ لەوە ستەمکارترە کە
درۆ بە دەم خواوە هەڵدەبەستێت، یاخود ئایاتەکانی بە درۆ بزانێت و بڕوای پێی نەبێت، بەڕاستی تاوانباران
سەرفراز نابن. وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَـٰٓؤُلَآءِ شُفَعَـٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ ۚ
قُلْ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَلَا فِى ٱلْأَرْضِ ۚ سُبْحَـٰنَهُۥ وَتَعَـٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾ بێ
باوەڕان وخوانەناسان) شتێک دەپەرستن لەجیاتی خوا نە زیانیان پێدەگەیەنێت نە قازانج، دەشڵێن: ئا ئەو بت و
شتانە تکا کارمانن لای خوا، پێیان بڵێ ئەی محمد (ﷺ): باشە ئایا ئێوە خوا ئاگادار دەکەنەوە بەشتێک کە
لەئاسمانەکان و لەزەویدا هەبێت و خوا نەیزانێت؟! پاک و بێگەردەو بەرزو بڵندەو دوورە لەوەی کەنەفامان
دەیکەن بەهاوەڵی. وَمَا كَانَ ٱلنَّاسُ إِلَّآ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَٱخْتَلَفُوا۟ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ
فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾ خەڵکی لەسەرەتای پەیدا بوونیاندا بەش بەش نەبوون بەڵکو تەنها یەک پارچەبوون،
یەک ئاین بوون، یەک بیرو باوەڕ بوون، جا کە (زەمان تێپەڕی و زۆر بوون و لەسەرچاوەی نووری
پێغەمبەرایەتی دوورکەوتنەوە) ناکۆکی و جیاوازی لەنێوانیاندا پەیدا بوو بەش بەش بوون، خۆ ئەگەر بڕیاردادەی
پێشتر لەلایەن پەروەردگارتەوە نەبوایە، ئەوە دادپەروەری هەر لەدنیادا لەنێوانیاندا ئەنجامدەدرا، (حەق و ڕاستی
ڕوون دەکرایەوە) لەو شتانەدا کەکێشەو جیاوازی تێدا دەکەن. وَيَقُولُونَ لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ ءَايَةٌ مِّن رَّبِّهِۦ ۖ
فَقُلْ إِنَّمَا ٱلْغَيْبُ لِلَّهِ فَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾ هەروەها بێ باوەڕان دەڵێن: بۆ موعجیزەو
بەڵگەیەک دانەبەزێنرایە سەری لەلایەن پەروەردگاریەوە، ئەوە لەوەڵامیاندا بڵێ: بەڕاستی موعجیزەو نهێنی و
شاراوەکان تەنها بەدەست خوایە، جا ئێوە چاوەڕوانی بکەن، بێگومان منیش لەگەڵتاندا لەچاوەڕوانانم. وَإِذَآ أَذَقْنَا
ٱلنَّاسَ رَحْمَةً مِّنۢ بَعْدِ ضَرَّآءَ مَسَّتْهُمْ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ فِىٓ ءَايَاتِنَا ۚ قُلِ ٱللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا ۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ
مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾ کاتێکیش خەڵکی لەدوای ناخۆشیەک کە بۆیان پێش دێت لەڕەحمەت و بەخششی خۆمان
بەهرەوریان دەکەین، ئەوە یەکسەر پیلانگێڕی کاریانە دژ بەئاین و فەرمانەکانی ئێمە، ئەی محمد (ﷺ) پێیان بڵێ :
خوا خێراترە لەوان لە نەخشەو پلاندا، بەڕاستی فریشتەکانمان هەموو پیلان و فێڵێک کەدەیکەن تۆماری

دەکەن. هُوَ ٱلَّذِى يُسَيِّرُكُمْ فِى ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ ۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمْ فِى ٱلْفُلْكِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا۟
بِهَا جَآءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَآءَهُمُ ٱلْمَوْجُ مِن كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوٓا۟ أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ ۙ دَعَوُا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
ٱلدِّينَ لَئِنْ أَنجَيْتَنَا مِنْ هَٰذِهِۦ لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٢٢﴾ ئەی هاوەڵگەڕان خوا ئەو زاتەیە کە لەوشکانی و
دەریادا هاتو چۆتان پێدەکات، هەتا ئەو کاتەی کە لەکەشتیەکاندا دەبن و دەیانگوێزنەوە بەهۆی باو شەماڵێکی
پاک و ئارامەوەو هەمووان دڵخۆشن پێی، ئەوە بایەکی توندو بەهێز و سەخت بەرەو کەشتیەکە بێت و
هەڵبکات، لەهەموو لایەکەوە شەپۆل بۆیان بێت، ئیتر وابزانن کە دەورەدراون و (ڕزگار بوونیان ئەستەمە، ئا
لەو کاتەدا خەڵکەکە بەسۆزەوە) هاناو هاوار بۆ خوا دەبەن، دڵنیان خوا نەبێت کەس ناتوانێت فریایان
بکەوێت، لەکاتێکدا بیرو باوەڕو ئاینیان بەتەواوی پاک و پوخت و یەکلایی دەکەنەوە بۆ خوا، بۆیە بەسۆزەوە
دەڵێن: سوێند بەخوا ئەگەر لەم بەڵایە، لەم تەنگانەیە، ڕزگارمان بکەیت، ئەوە بەڕاستی دەچینە ڕیزی
سوپاسگوزارانەوە. فَلَمَّآ أَنجَىٰهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِى ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ ۗ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَىٰٓ
أَنفُسِكُم ۖ مَّتَٰعَ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾ جاکاتێک خوا
ڕزگاری کردن، خێرا ئەوان بەناحەق دەست دەکەنەوە بەستەمکاری لەزەویدا، ئەی خەڵکینە: بەڕاستی ستەم
کردنتان تەنها لەسەر خۆتان دەکەوێت و بەزیانی خۆتان تەواو دەبێت، ئێوە بەو ستەمکاریە خۆشی و ڕابواردنی
ژیانی دنیاتان دەوێت، لەوەودوا گەڕانەوەتان هەر بۆ لای ئێمەیەو ئەوسا ئاگادارتان دەکەینەوە بەهەموو ئەو کارو
کردەوانەی کەدەتانکرد. إِنَّمَا مَثَلُ ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا كَمَآءٍ أَنزَلْنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخْتَلَطَ بِهِۦ نَبَاتُ ٱلْأَرْضِ
مِمَّا يَأْكُلُ ٱلنَّاسُ وَٱلْأَنْعَٰمُ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَخَذَتِ ٱلْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَٱزَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَآ أَنَّهُمْ قَٰدِرُونَ
عَلَيْهَآ أَتَىٰهَآ أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَٰهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنَ بِٱلْأَمْسِ ۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ
لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾ بێگومان نموونەی ژیانی ئەم دنیایە، هەر لەو بارانە دەچێت لەئاسمانەوە دامانباراندووە جا
بەهۆیەوە ڕووەکی زەوی گەشەدەکات و بەیەکدا چوون (بەرو بوومی خۆی پێشکەش دەکات) لەوخۆراکانەی
کەهەم خەڵکی و هەم ئاژەڵیش لێی دەخۆن، هەتا کاتێک وای لێ دێت زەوی، بەجوانی نەخش و نیگاری
خۆی دەردەخات و خۆی دەڕازێنێتەوە، خەڵکەکەی وا گومان دەبەن بەڕاستی هەمیشە دەسەڵاتداری تەواون
بەسەریدا (ئا لەوکاتەدا کەخەڵکی خراپ و غافڵن و دڵیان بەدنیا خۆشەو هەرچی گوناهو تاوانە دەیکەن) ئەوە
فەرمانی ئێمەیان بۆ دەردەچێت لەشەودا یان لەڕۆژدا، ئەوسا وەک کشتوکاڵی دروێنەکراوی لێ دەکەین،
هەروەکو دوێنێ نەبووبێت، ئابەو شێوەیە ئایەتەکانی خۆمان ڕوون دەکەینەوە بۆ کەسانێک بیر بکەنەوەو تێفکرن
(وا دیارە ڕۆژێک دێت پێشکەوتنی زانستی دەگاتە ئاستێکی زۆر باڵا، خەڵکی ئەو سەردەمە زۆر غەڕا دەبن،

بەڵام لەپڕێكدا خوا كۆتایی بەهەموو شتێک دەهێنێت). وَٱللَّهُ يَدْعُوٓاْ إِلَىٰ دَارِ ٱلسَّلَٰمِ وَيَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ
صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾ خوای گەورەش بانگەواز دەكات بۆ بەهەشتی پڕ لەشادی و ئاشتی و ئاسایش، هەر
كەسێک ئەو زاتە بیەوێت (خۆیشی هەوڵ بدات بۆ بەدەستهێنانی) ڕێنموویی دەكات بۆ ڕێگەو ڕێبازی ڕاست
و دروست. ۞لِّلَّذِينَ أَحْسَنُواْ ٱلْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ
هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٦﴾ بۆ ئەوانەی چاكەیان كردووە، پاداشتی چاكترو بەهەشتی بەرین و زیاتریش ئامادەیە
بەچەندەها قات، (لەڕیوایەتێكدا كەپێشەویان ئەحمەد و موسلیم ڕیوایەتیان كردووە، ئەو زیادەیە، تەماشا كردنی
ڕوخساری پڕ لەنوورو قەشەنگی زاتی پەروەردگارە) ڕووخساریشیان ڕەشی و تاڵی و ڕیسوایی و زەلیلی و
ماندوێتی پێوە دیارنییە، ئا ئەوانە نیشتەجێی بەهەشتن و بۆ هەمیشە ژیانی تیادا دەبەنەسەر. وَٱلَّذِينَ كَسَبُواْ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍۭ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ مَّا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَآ أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ
قِطَعًا مِّنَ ٱلَّيْلِ مُظْلِمًا ۚ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧﴾ ئەوانەش گوناهو تاوانەكانیان
ئەنجامداوە، هەرچەندە پاداشتی هەر گوناهو تاوانێک بەقەدەر خۆی دەدرێتەوە (بەڵام هەندێک ئەوەندە
تاوانبارن) خەجاڵەتی و سەرشۆڕی و ڕوو ڕەشی ماندووی كردوون، كەس نیە پەنایان بدات و بیانپارێزێت لە
(خەشم و قینی) خوا، ئەوەندە ڕوو ڕەشن هەر دەڵێی پارچەیەک لەشەوی تاریک ڕووخساری داپۆشیوون،
ئائەوانە نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخن و بۆ هەمیشە ژیان لەناویدا دەبەنەسەر. وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ
نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُواْ مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُم مَّا كُنتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ
﴿٢٨﴾ ئەمانەش لەڕۆژێكدا دەبێت كەهەر هەموو خەڵكی كۆدەكەینەوە بۆ لێپرسینەوە، پاشان بەوانە دەڵێین:
كەشەریک و هاوەڵیان بۆ خوا بڕیارداوە: خۆتان و ئەو شتانەی كەدەتانپەرست، لەجێی خۆتان بوەستن و
مەجوڵێن، ئەوسا موشریكەكان لەپەرستراوەكانیان جیا دەكەینەوە، خوا بت و پەرستراوەكان، دەهێنێتە قسەو
ئەوانیش بە یەک دەنگ دەڵێن :ئێوە ئێمەتان نەئەپەرست!! فَكَفَىٰ بِٱللَّهِ شَهِيدًۢا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ
عِبَادَتِكُمْ لَغَٰفِلِينَ ﴿٢٩﴾ ئینجا خوا بەسە كەشایەت بێت لەنێوان ئێمە و ئێوەدا، بەڕاستی ئێمە ئاگاداری
پەرستن و پاڕانەوەی ئێوە نەبووین. هُنَالِكَ تَبْلُواْ كُلُّ نَفْسٍ مَّآ أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ ٱلْحَقِّ ۖ وَضَلَّ
عَنْهُم مَّا كَانُواْ يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ ئا لەوێدا (لەگۆڕەپانی مەحشەرو لێپرسینەوەدا) هەموو كەس دەرئەنجامی
كاروكردەوەی ڕابووردووی هەست پێ دەكات كەپێش خۆی ڕەوانەی كردووە، ئەوسا هەمووان دەگەڕێنرێنەوە
بۆ لای خوا، خاوەنی ڕاستەقینەو پەروەردگاری حەق، هەر چیەكیش بەناحەق دەیانپەرست و هەڵیاندەبەست

و پێی هەڵخەڵەتاو بوون، ون دەبێت و لەناو دەچێت.. قُلۡ مَن يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِ أَمَّن يَمۡلِكُ
ٱلسَّمۡعَ وَٱلۡأَبۡصَٰرَ وَمَن يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ مِنَ ٱلۡحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلۡأَمۡرَۚ فَسَيَقُولُونَ
ٱللَّهُۚ فَقُلۡ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ ئەی پێعەمبەر ﴿٢١﴾ پێیان بڵێ: کێ هەیە لەئاسمانەوە (بەهۆی تیشکی خۆرو بارانەوە)
و لەزەویەوە (بەهۆی خاک و ئاوو هەواوە) ڕزق و ڕۆزیتان بۆ فەراهەم بهێنێت و پێتان ببەخشێت، ئەی کێ
هەیەخاوەنی دەزگاکانی بیستن و بینین بێت (توانای بیستن و بینینیان پێ ببەخشێت) ئەی کێ زیندوو لەمردوو
دەردەهێنێت و مردوو لەزیندوو دەردەهێنێت، هەروەها کێیە کەهەموو کارو فرمانەکان جێبەجێ دەکات و
گۆڕانکاریان بەسەردا دەهێنێت (لەبەرامبەر هەموو ئەو پرسیارانەوە (خەڵکی دەڵێن: الله، خوا (هەموو ئەو
کارانەو زیاتریش زۆر بەئاسانی ئەنجام دەدات لەڕێگەی یاساو بەرنامەیەکەوەکەهەر خۆی دایڕشتووە)،
کەواتەپێیان بڵێ: ئایا ناترسن لەسەرەنجامی یاخی بوونتان، ئایا ناترسن لەخەشم و قینی خوا؟! فَذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ
رَبُّكُمُ ٱلۡحَقُّۖ فَمَاذَا بَعۡدَ ٱلۡحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَٰلُۖ فَأَنَّىٰ تُصۡرَفُونَ ﴿٣٢﴾ جا هەر ئەو زاتەیە پەروەردگاری ڕاست و
دروستتان، (باشە) دوای حەق و ڕاستی چی هەیە جگە لەگومڕایی و سەر گەردانی؟ (ئیتر ئێوە بۆ
بیرناکەنەوە) چۆن لادەدرێن (لەڕێبازی حەقەوە بۆ ڕێبازی بەتاڵ)؟! كَذَٰلِكَ حَقَّتۡ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ
فَسَقُوٓاْ أَنَّهُمۡ لَا يُؤۡمِنُونَ ﴿٣٣﴾ ئا بەو شێوەیە (چونکە لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگەیەدا هەر تاوانبارن و سەر کەشی
دەکەن) بڕیاری پەروەردگارت لەسەر ئەوانەی کە لەسنوور دەرچوون بڕاوەتەوە، کە ئەوانە بەڕاستی هەر ئیمان
و باوەڕناهێنن. قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۚ قُلِ ٱللَّهُ يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۖ
فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ﴿٣٤﴾ ئەی محمد ﷺ پێیان بڵێ: باشە ئایا لەو شتانەی کە ئێوە لەجیاتی خوا (دەیپەرستن) کەسێک
هەیە کە بتوانێت شتێک دروست بکات لەسەرەتاوە، یان ئەگەر دروستی کردوو دوایی نەما، ئایا دەتوانێت
سەر لەنوێ بیهێنێتەوە کایە؟! ئەی پێغەمبەر (ﷺ) تۆ بڵێ: هەر خوا، الله، هەر ئەو دەتوانێت لەسەرەتاو
نەبوونەوە خەڵکی و هەموو شت دروست بکات و پاشان دوای مردن و نەمان دووبارەی بکاتەوە، کەوابوو
چۆن لائەدرێن لەحەق بەهۆی درۆو پڕوپاگەندەوە؟! قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَهۡدِيٓ إِلَى ٱلۡحَقِّۚ قُلِ ٱللَّهُ
يَهۡدِي لِلۡحَقِّۗ أَفَمَن يَهۡدِيٓ إِلَى ٱلۡحَقِّ أَحَقُّ أَن يُتَّبَعَ أَمَّن لَّا يَهِدِّيٓ إِلَّآ أَن يُهۡدَىٰۖ فَمَا لَكُمۡ كَيۡفَ
تَحۡكُمُونَ ﴿٣٥﴾ هەروەها پێیان بڵێ: ئایا کەسێک یان شتێک هەیە لە پەرستراوەکانتان، هیدایەت و ڕێنموویی
بکات بۆ ڕێبازی حەق و ڕاستی (بێگومان نەخێر) دەی پێیان بڵێ: خوا ڕێنموویی بۆ حەق و ڕاستی دەکات، جا
ئایا کەسێک ڕێنموویی بکات بۆ حەق و ڕاستی شایستەترە کەپەیڕەوی بکرێ یان کەسێک ڕێنمووی

وەرناگرێت مەگەر ڕێنموویی بکرێ؟ ئەوە چیتانە چۆن بڕیاری وا دەدەن؟ فەرمانی وا دەردەکەن.؟ وَمَا يَتَّبِعُ
أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّاۚ إِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ ٱلْحَقِّ شَيْـًٔاۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾ زۆر بەیان شوێنی
هیچ شتێک ناکەون تەنها گومان نەبێت، بەڕاستی گومانیش هیچ سوودێک بەخاوەنەکەی ناگەیەنێت لەبارەی
حەق و ڕاستیەوە، بەڕاستی خوا زانایە بەهەموو ئەو کارو کردەوانەی کەئەنجامی دەدەن. وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ
أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ
ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٣٧﴾ وەنەبێت ئەم قورئانە لەلایەن کەسێکەوە داڕێژرا بێت و هەڵبەسترا بێت جگە لەخوا، بەڵکو
ڕاستی و ڕەوانی کتێبە ئاسمانیەکانی پێش خۆشی دووپات دەکاتەوە، هەروەها ڕوونکەرەوەی بیرو باوەڕو
ئەرکەکانە، بەڕاستی هیچ گومان لەوەدا نیە کە ئەم قورئانەلەلایەن پەروەردگاری هەموو جیهانەوە ڕەوانەکراوە. أَمْ
يَقُولُونَ ٱفْتَرَىٰهُۖ قُلْ فَأْتُوا۟ بِسُورَةٍ مِّثْلِهِۦ وَٱدْعُوا۟ مَنِ ٱسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿٣٨﴾
بەڵکو (لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگانەدا) ئەوانە دەڵێن کە محمد ﷺ قورئانی هەڵبەستووە، بڵێ: دەئێوەش سوورەتێک
وەک سوورەتەکانی داڕێژن و بیهێنن، داوا بکەن لەهەر کەسێکی تر کە دەتوانن جگە لەخوا (کەیارمەتیتان
بدات) درێغی مەکەن ئەگەر ڕاستگۆن. بَلْ كَذَّبُوا۟ بِمَا لَمْ يُحِيطُوا۟ بِعِلْمِهِۦ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُۥۚ كَذَٰلِكَ
كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْۖ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٣٩﴾ بەڵکو سەرەڕای ئەو هەموو بەڵگانە ئەوانە
بڕوایان بەقورئان نەکردووە کەهیچ شتێکیان نەزانیووە دەربارەی، هێشتا بۆیان نەهاتووە سەرئەنجامی ئەو
بەڵێنانەی کە بەڵێنی پێداون، هەر بەو شێوەیە ئەوانەی پێش ئەمان بەرنامەی خوایان بەدرۆزانی و بڕوایان پێی
نەبوو، دەتەماشا بکەو سەرنج بدە بزانە سەرئەنجامی ستەمکاران چۆن بووە. وَمِنْهُم مَّن يُؤْمِنُ بِهِۦ وَمِنْهُم مَّن
لَّا يُؤْمِنُ بِهِۦۚ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾ لەو خەڵکەدا کەسانێک هەن ئیمان و باوەڕ بەقورئان ئەهێنن و
هەشیانە ئیمان و باوەڕی پێناهێنێت، پەروەردگاری تۆیش هەمیشە ئاگادارە بەوانەی کەتۆوی خراپە دەچێنن.
وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل لِّى عَمَلِى وَلَكُمْ عَمَلُكُمْۖ أَنتُم بَرِيٓـُٔونَ مِمَّآ أَعْمَلُ وَأَنَا۠ بَرِىٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾
ئەگەر بڕواشیان پێنەکردیت و بەرنامەکەی تۆیان بەدرۆزانی، ئەوە تۆش بڵێ: کارو کردەوەی خۆم هەر بۆ
خۆمەو کارو کردەوەی خۆتان هەر بۆ خۆتانە، ئێوە بەرین و لێپرسراو نین لەهەرچی من دەیکەم، منیش بەریم و
لێپرسراو نیم لەهەرچی کە ئێوە دەیکەن. وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَۚ أَفَأَنتَ تُسْمِعُ ٱلصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا۟ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾ لەو بێ باوەڕانە کەسانێک هەیە گوێت بۆ هەڵدەخات (کاتێک قورئان دەخوێنیت)، جا ئایا تۆ

دەزانیت قسەو گوفتاری خۆت بدەی بەگوێی کەسانێکدا کە کەڕولاڵن نایبیستن و ئەگەر چی تێ نەئەگەیشتن
و عەقڵ و ژیریان نەدەخستەکار. وَمِنۡهُم مَّن يَنظُرُ إِلَيۡكَۚ أَفَأَنتَ تَهۡدِي ٱلۡعُمۡيَ وَلَوۡ كَانُواْ لَا يُبۡصِرُونَ ﴿٤٣﴾
هەشیانە سەرنجی تۆ دەدات و لە هەڵس و کەوت و گوفتارو ڕەفتاری تۆ ورد دەبێتەوە، جا ئایا تۆ هیدایەتی
کوێرو نابینایان دەدەیت؟! ئەگەر کوێراییان داهات بێت و نەبینن؟! (دیارە کە ئەوانە دڵیان کوێرەو دەروونیان
تاریکە و نایانەوێت نووری ئیسلام دڵ و دەروونیان ڕووناک بکاتەوە). إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظۡلِمُ ٱلنَّاسَ شَيۡـٔٗا
وَلَٰكِنَّ ٱلنَّاسَ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٤٤﴾ بەڕاستی خوا هیچ جۆرە ستەمێک ناکات لە خەڵکی، بەڵکو خەڵکی
خۆیان ستەم لەخۆیان دەکەن. وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ كَأَن لَّمۡ يَلۡبَثُوٓاْ إِلَّا سَاعَةٗ مِّنَ ٱلنَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيۡنَهُمۡۚ قَدۡ
خَسِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِلِقَآءِ ٱللَّهِ وَمَا كَانُواْ مُهۡتَدِينَ ﴿٤٥﴾ ڕۆژێک دێت خوا هەر هەمووانیان کۆدەکاتەوە، وا
هەست دەکەن تەنها سەعاتێک لە ڕۆژیان پێچووە (خزمان و ناسیاوان) هەمووان یەکتر دەناسنەوە، بێگومان
ئەوانەی کە بڕوایان نەبوو بە ئامادە بوونی بەردەم دادگای خوا، خەسارەت مەندی و زەرەرمەندیەکی زۆر ڕویان
تێدەکات، بەڕاستی ئەوانە هیدایەت وەرگر نەبوون. وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعۡضَ ٱلَّذِي نَعِدُهُمۡ أَوۡ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيۡنَا
مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ ٱللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفۡعَلُونَ ﴿٤٦﴾ خۆ ئەگەر هەندێک لە هەڕەشەکانی خۆمان (بۆ خوا نەناسان)
پێش بهێنین و نیشانی تۆی بدەین، یاخود پێشتر گیانت بکێشین و ئاکامیان نەبینیت، ئەوە گەڕانەوەیان هەر بۆ
لای ئێمەیە (لەدەستمان دەرباز نابن)، لەوەو دواش خوا خۆی شایەتە لەسەر هەموو ئەو کارو کردەوانەی کە
ئەنجامی دەدەن. وَلِكُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولٞۖ فَإِذَا جَآءَ رَسُولُهُمۡ قُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡقِسۡطِ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿٤٧﴾ بۆ هەموو
قەوم و گەلێک پێغەمبەرێک هەبووە، جا کاتێک (لەکۆڕەپانی مەحشەردا) ئەو پێغەمبەرەیان ئامادە دەبێت،
لەسەر بنچینەی دادپەروەری داوەری دەکرێت لە نێوانیاندا و هیچ جۆرە ستەمێکیان لێناکرێت. وَيَقُولُونَ مَتَىٰ
هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ﴿٤٨﴾ بێباوەڕان دەڵێن: کوا، کەی ئەو بەڵێنە پێش دێت؟ کەی ڕۆژی قیامەت
بەرپا دەبێت؟! ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن! قُل لَّآ أَمۡلِكُ لِنَفۡسِي ضَرّٗا وَلَا نَفۡعًا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُۗ لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌۚ إِذَا جَآءَ أَجَلُهُمۡ فَلَا يَسۡتَـٔۡخِرُونَ سَاعَةٗ وَلَا يَسۡتَقۡدِمُونَ ﴿٤٩﴾ پێیان بڵێ (من تەنها پێغەمبەرم) توانای
ئەوەشم بەر دەست نیە کە زەرەرێک یان قازانجێک بە خۆم بگەیەنم مەگەر ئەوەی کە ویستی خوای لەسەر
بێت، هەموو قەومێک کاتی دیاری کراوی خۆی هەیە بۆ کۆتایی هاتنی، هەر کاتێک ئەو ساتە گەیشت، ئەوا
نەتاوێک دوادەکەون، نەساتێکیش پێش دەکەون. قُلۡ أَرَءَيۡتُمۡ إِنۡ أَتَىٰكُمۡ عَذَابُهُۥ بَيَٰتًا أَوۡ نَهَارٗا مَّاذَا
يَسۡتَعۡجِلُ مِنۡهُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٥٠﴾ بڵێ: هەواڵم بدەنێ باشە ئەگەر سزاو تۆڵەی خوا لەشەوگاردا یان لە ڕۆژگاردا

یەخەی پێگرتن، تاوانباران (بەتەمای چین!) ئاخۆ بۆچی پەلە دەکەن؟! أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنتُم بِهِۦٓۚ ءَآلۡـَٔـٰنَ
وَقَدۡ كُنتُم بِهِۦ تَسۡتَعۡجِلُونَ ﴿٥١﴾ دوای ئەوە ئایا کە (قیامەت) ڕوویداو بەرپا بوو باوەڕی پێ دەهێنن؟!. ئەوسا
پێیان دەوترێت: ئا ئێستا باوەڕی پێ دەهێنن؟! خۆ بەڕاستی کاتی خۆی (بەگاڵتە پێ کردنەوە) پەلەتان دەکرد لە
پێش هاتنی و)بڕواتان پێی نەبوو)! ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ ذُوقُواْ عَذَابَ ٱلۡخُلۡدِ هَلۡ تُجۡزَوۡنَ إِلَّا بِمَا كُنتُمۡ
تَكۡسِبُونَ ﴿٥٢﴾ ۞ ئەوسا بەوانەی کە ستەمیان لە خۆیان کرد دەوترێت: دەبچێژن سزاو ئازاری نەبڕاوە، مەگەر
پاداشتان لەبەرامبەری کارو کردەوە و هەوڵەکانی خۆتانەوە نادرێتەوە کە دەتانکرد؟!وَيَسۡتَنۢبِـُٔونَكَ أَحَقٌّ هُوَۖ قُلۡ
إِي وَرَبِّيٓ إِنَّهُۥ لَحَقّٞۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ ﴿٥٣﴾ بێباوەڕان بەگاڵتەوە لێت دەپرسن): ئایا بەرپا بوونی قیامەت
ڕاستە؟ (شتی وا پێش دێت؟!). بڵێ: بەڵێ، ڕاستە، سوێند بەپەروەردگارم بەڕاستی ئەوە حەقیقەتێکی و (هەر
پێش دێت و) ئێوە ناتوانن خوا دەستەوسان بکەن. وَلَوۡ أَنَّ لِكُلِّ نَفۡسٖ ظَلَمَتۡ مَا فِي ٱلۡأَرۡضِ لَٱفۡتَدَتۡ بِهِۦۗ
وَأَسَرُّواْ ٱلنَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُاْ ٱلۡعَذَابَۖ وَقُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡقِسۡطِ وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿٥٤﴾ ئەگەر هەرچی لەزەویدا
هەیە کەسێک کە ستەمی کردووە خاوەنی بێت (لە قیامەتدا) ئامادەیە هەر هەمووی بکاتە قوربانی خۆی و
بیبەخشێت، ئەوانە لە دەروونەوە زۆر پەشیمانن کاتێک سزاو ئازاری چاوەڕوان نەکراو دەبینن، ئەوسا داوەری لە
نێوانیاندا لەسەر بنچینەی دادپەروەری ئەنجام دەدرێت و ئەوانە هیچ جۆرە ستەمێکیان لێناکرێت. أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ
مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ أَلَآ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ﴿٥٥﴾ خەڵکینە ئاگادارین و
بیرتان نەچێت کە بەڕاستی هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدا هەیە هەر هەمووی بۆ خوایە، ئاگادارین کە بەڵێنی
خوا ڕاست و دروستە (قیامەت بەرپا دەکات و پاداشت و سزا لەسەر بنچینەی ئیمان و کردەوە دیاری دەکات)
بەڵام زۆربەی خەڵکی لەم ڕاستیە بێ ئاگان و نایزانن. هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٥٦﴾ هەر خوا ژیان
دەبەخشێت و مردن پێش دەهێنێت، هەر بۆ لای ئەویش دەبرێنەوە. يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَتۡكُم مَّوۡعِظَةٞ
مِّن رَّبِّكُمۡ وَشِفَآءٞ لِّمَا فِي ٱلصُّدُورِ وَهُدٗى وَرَحۡمَةٞ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٥٧﴾ ئەی خەڵکینە، بەڕاستی ئێوە
ئامۆژگاریەکی گەورە و گرنگتان لە لایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە کە (قورئانە) شیفا و چارەسەریشە بۆ
نەخۆشی دڵ و دەروونەکان و ڕێ نیشاندەرو ڕەحمەتیشە بۆ ئیمانداران. قُلۡ بِفَضۡلِ ٱللَّهِ وَبِرَحۡمَتِهِۦ فَبِذَٰلِكَ
فَلۡيَفۡرَحُواْ هُوَ خَيۡرٞ مِّمَّا يَجۡمَعُونَ ﴿٥٨﴾ ئەی محمد ﷺ بە ئیمانداران بڵێ: با دڵشاد و شادومان بن بەفەزڵ و
بەخشش و ڕەحمەتی خوایی (کە قورئان و بەرنامەی خوایە)، کەوا بوو با هەر بەوە دڵ خۆش بن، هەر ئەوەش

چاكتره بۆیان له هەموو ئەو شتانەی كه خەڵكی خەریكن كۆی دەكەنەوەو كەڵەكەی دەكەن. قُلۡ أَرَءَيۡتُم مَّآ
أَنزَلَ ٱللَّهُ لَكُم مِّن رِّزۡقٖ فَجَعَلۡتُم مِّنۡهُ حَرَامٗا وَحَلَٰلٗا قُلۡ ءَآللَّهُ أَذِنَ لَكُمۡۖ أَمۡ عَلَى ٱللَّهِ تَفۡتَرُونَ ٥٩
بڵێ پێیان: هەواڵم بدەنێ، ئێوه چۆن له خۆتانەوه ئەو رزق و ڕۆزیەی كه خوا پێی بەخشیوون دابەشی دەكەن
و هەندێكی به حەرام دادەنێن و هەندێكی به حەڵاڵ (كه چی باوەڕتان به بەرنامەی خوا نیه)، پێیان بڵێ: ئایا
خوا خۆی مۆڵەتی ئەو كارەی پێداون؟! یا خود له خۆتانەوه شت بەدەم خواوه هەڵدەبەستن؟! وَمَا ظَنُّ ٱلَّذِينَ
يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَذُو فَضۡلٍ عَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَهُمۡ لَا يَشۡكُرُونَ
٦٠ باشه، ئاخۆ له ڕۆژی قیامەتدا گومان و بۆچوونی ئەو كەسانه چۆن بێت كه درۆ بەدەم خواوه
هەڵدەبەستن؟ (ئایا وادەزانن لێ پرسینەوه نیه؟) بەڕاستی (لەگەڵ لاری زۆربەی خەڵكیدا) خوا هەر خاوەنی
فەزڵه بەسەریانەوه، هەر چەنده زۆربەیان سوپاس ناپەزیرو بێ ئەمەكن. وَمَا تَكُونُ فِي شَأۡنٖ وَمَا تَتۡلُواْ مِنۡهُ
مِن قُرۡءَانٖ وَلَا تَعۡمَلُونَ مِنۡ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيۡكُمۡ شُهُودًا إِذۡ تُفِيضُونَ فِيهِۚ وَمَا يَعۡزُبُ عَن رَّبِّكَ مِن
مِّثۡقَالِ ذَرَّةٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِ وَلَآ أَصۡغَرَ مِن ذَٰلِكَ وَلَآ أَكۡبَرَ إِلَّا فِي كِتَٰبٖ مُّبِينٍ ٦١ ئەی
پێغەمبەر صلى الله علیه وسلم) تۆ بەهیچ كارێك هەڵناسی، هیچ بەشێك له قورئان ناخوێنیتەوه (كه ئێمه
ئاگادار نەبین، ئێوەش ئەی خەڵكینه) به هیچ هەڵسوكەوتێك هەڵناسن كه ئێمه شایەت نەبین بەسەریەوه
لەكاتێكدا ئەنجامی دەدەن و تیایدا ڕۆدەچن، هیچ شتێكیش له پەروەردگاری تۆ، ون نابێت له پارچه ئەتۆمێكەوه
بگره له زەوی یان له ئاسماندا، بچوك تر بێت یان گەوره تر، كه له دۆسیەیەكی تایبەتی ئاشكرادا لای ئێمه
تۆمار نەكرا بێت. أَلَآ إِنَّ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ٦٢ ئاگادار بن كه بەڕاستی چاكان و
خۆ شەویستانی خوای میهرەبان نەترس و بیم ڕوویان تێدەكات (له سەره مەرگ و له ڕۆژی لێ پرسینەوەدا)،
نەغەم و پەژاره و دڵتەنگی دایان دەگرێت (بەڵكو فریشتوەكان بەڕوو خۆشیەوه مژدەی سەرفرازی و
خۆشنوودیان دەدەنێ)... ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ٦٣ ئەو بەختەوەرانه ئەو كەسانەن باوەڕی بەتین و
دامەزراوو پڕ سۆزیان هێناوه به پەروەردگاریان و خۆشیان دەپارێزن له خەشم و قینی خوا (به هۆی
ئەنجامدانی فەرمانەكانی خوا و تەرێز كردنیان له حەرام)... لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ لَا
تَبۡدِيلَ لِكَلِمَٰتِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ٦٤ هەر بۆ ئەوانه مژدەی (كامەرانی و بەختەوەری) لەژیانی
دنیادا)كه مژدەی قورئان و فەرموودەیه) له قیامەتیشدا (مژدەكان هەموو دەبنه واقع و، هەموو مژده
قورئانیەكان به زیادەوه دێنه دی)، بێگومان ئەو بەڵێنانەی خوا هەر دێنەدی و هیچ گۆڕانێكیان بەسەردا

نایەت، ئا ئەوەیە سەرفرازی و کامەرانی گەورەو مەزن. وَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ إِنَّ ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًاۚ هُوَ ٱلسَّمِيعُ
ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦٥﴾ گوفتاری نابەجێ و نادروستی خوانەناسان خەفەت بارو غەمگینت نەکات، چونکە بەڕاستی عیزەت
و بەرزی و بڵندی هەر هەمووی هی خوایە، ئەو زاتە هەمیشە بیسەر و زانایە. أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا يَتَّبِعُ ٱلَّذِينَ يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُرَكَآءَۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ وَإِنۡ هُمۡ إِلَّا
يَخۡرُصُونَ ﴿٦٦﴾ ئاگادار بن کە بەڕاستی هەر کەس لە ئاسمانەکان و لە زەویدا هەیە خوا خاوەنیانە، ئەوانەی جگە
لە خوا شتی تر دەپەرستن و پەیڕەوی ڕێبازی تر دەکەن (وەنەبێت شوێن ڕێبازێکی چاک کەوتبن) ئەوانە
تەنها شوێنی گومان کەوتوون، ئەوانە جگە لە درۆ کردن و گۆترەکاری هیچی تر ناکەن. هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ﴿٦٧﴾ هەر زاتی خوایە کە شەوی بۆ
بەدیهێناون تاوەکو تیایدا بحەوێنەوە، ڕۆژیشی کردووە بەڕووناککەرەوە، (تا کارو کاسپی تیادا ئەنجام بدەن)،
بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا بەڵگە و نیشانەی زۆر هەن (لەسەر دەسەڵات و توانایی پەروەردگار) بۆ کەسانێک
کە ببیستن وتێبگەن. قَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱلۡغَنِيُّۖ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ إِنۡ
عِندَكُم مِّن سُلۡطَٰنِۭ بِهَٰذَآۚ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعۡلَمُونَ ﴿٦٨﴾ خوانەناسان دەڵێن: خوا منداڵی بۆ خۆی
بڕیارداوە! پاکی و بێگەردی شایستەی ئەو خوایەیە، ئەو زاتە بێ نیازە (پێویستی بە کوڕو کچ نیە)، هەرچی لە
ئاسمانەکان و لە زەویدا هەیە هەر خوا خاوەنیانە، بێگومان هیچ بەڵگە و نیشانەیەکتان نیە بۆ ئەم بوختانە
ناڕەوایە، ئایا شتێک هەڵدەبەستن بۆ خواو (بێ باکانە) دەیڵێن، کە هیچی لێ نازانن و هیچ بنەمایەکی نیە؟! قُلۡ
إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ لَا يُفۡلِحُونَ ﴿٦٩﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ تۆ بڵێ: بەڕاستی ئەوانەی درۆو
بوختان بەدەم خواوە هەڵدەبەستن، ئەوە سەرفرازو ڕزگار نابن. مَتَٰعٞ فِي ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ
ٱلۡعَذَابَ ٱلشَّدِيدَ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ﴿٧٠﴾ بەڵکو هەموو دەسکەوتەکەیان ژیانی دنیاو ڕابواردنی دنیایە، لەوەو
دوا گەڕانەوەیان بۆ لای ئێمەیە، ئەوسا سزای بە ئێشیان دەدەین و تاڵاو دەکەین بەگەروویاندا بەهۆی ئەوەی
کە بێباوەڕ ئەبوون پێی. ۞وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ نُوحٍ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِن كَانَ كَبُرَ عَلَيۡكُم مَّقَامِي
وَتَذۡكِيرِي بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَعَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡتُ فَأَجۡمِعُوٓاْ أَمۡرَكُمۡ وَشُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُنۡ أَمۡرُكُمۡ عَلَيۡكُمۡ
غُمَّةٗ ثُمَّ ٱقۡضُوٓاْ إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ بەسەرهات و هەواڵی نوح بەسەر ئەو خەڵکەدا
بخوێنەرەوە، کاتێک بە قەومەکەی خۆی وت: ئەی قەوم و کەسم، ئەگەر ئێوە سەغڵەتن، بەمانەوەی من

لەناوتاندا و یادخستنەوەی ئایەتەکانی خواتان لاگرانە ئەوە دڵنیابن کە من کۆڵ نادەم، پشتم بە خوا بەستووە لەو
کارەمدا، (ئیتر ئێوە چیتان لەدەست دێت دریغی مەکەن) خۆتان و بتەکانتان و هاوبیرو باوەڕەکانتان بکەونە خۆو
ڕای خۆتان کۆبکەنەوە، پاشان بەئاشکرا چی دەکەن بیکەن، هەرچیان لە دەست دێت دژ بە من ئەنجامی بدەن
(منەتتان نەبێت)، مۆڵەتم مەدەن. فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُم مِّنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۖ وَأُمِرْتُ أَنْ
أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾ جا ئەگەر پشتم تێبکەن و باوەڕم پێنەکەن (پێم سەیرە چونکە) :ئەوە من هیچ
پاداشتێک و هیچ شتێکم لە ئێوە داوا نەکردووە، بەڵکو پاداشتم تەنها لەسەر خوایە و من فەرمانم پێ دراوە کە لە
ڕیزی موسڵماناندا بم. فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَمَن مَّعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ ﴿٧٣﴾ کەچی بانگەوازەکەیان بەدرۆ زانی، ئینجا ئێمەش نوح و
هەموو ئەوانەی کە لەگەڵیدا بوون لە کەشتیەکەدا ڕزگارمان کردن و کردیشمانن بە جێنشین و هەموو ئەوانەمان
نوقمی ڕەهێڵ و زریانەکە کرد کە بڕوایان بە ئایەت و فەرمانەکانی ئێمە نەبوو، ئینجا تەماشاکەو سەرنج بدەو بزانە
سەرئەنجامی ئەو کەسانە چۆن بوو کە بێدار کرابوونەوە و هۆشیاریان پێدرابوو. ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِ رُسُلًا
إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِن قَبْلُ ۚ كَذَٰلِكَ نَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ
الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾ پاشان دوای نوح، پێغەبەرانی ترمان نارد بۆ سەر قەومەکەیان، جا ئەوانیش بە چەندەها بەڵگەو
نیشانەو موعجیزەی زۆرەوە هاتن، کەچی ئەو خەڵکە باوەڕیان نەدەهێنا بەوەی کە پێشتر باوەڕیشیان پێی نەبوو،
ئاهەو شێوەیە ئێمە مۆر دەنێین بەسەر دڵی دەستدرێژکاراندا. ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِم مُّوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾ جا دوای ئەوان موسا و هاروونمان ڕەوانە کرد
بۆ فیرعەون و دارودەستەکەی، هاوڕێ لەگەل موعجیزەی زۆردا کە چی ئەوان خۆیان بە گەورە زانی و بڕوایان
پێ نەکردن، ئەوانە کەسانێکی تاوانبار و گوناهباربوون. فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا إِنَّ هَٰذَا لَسِحْرٌ
مُّبِينٌ ﴿٧٦﴾ جا کاتێک حەقیقەتیان لەلایەن ئێمەوە (لەڕێگەی موساوە) بۆ هات وتیان: بەڕاستی ئەمە جادوویەکی
ئاشکرایە!! قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ ۖ أَسِحْرٌ هَٰذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾ موسا پێی
وتن: باشە ئێوە بەم حەقیقەت و ڕاستیەی کە بۆم هێناون دەڵێن: (جادوو)؟! ئایا ئەم موعجیزە جۆراو جۆرانە
جادوون؟! خۆ جادووگەران سەرفراز نابن؟! قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ
لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾ فیرعەون و دارو دەستەی وتیان: باشە تۆ بۆ ئەوە
هاتوویت کە وێڵمان بکەیت لەو بیروباوەڕو بەرنامەیەی کە باوو باپیرانمان لەسەری بوون و لەوانەوە بۆ ئێمە

ماوەتەوە؟ (ئایا بەم ڕێبازە) دەتانەوێت دەسەڵاتداری و گەورەیی بۆ خۆتان لەسەر زەویدا بەدەست بهێنن؟!
ئێمە بڕواتان پێ ناکەین!!. وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ٱئۡتُونِي بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٖ ﴿٧٩﴾ ئینجا فیرعەون فەرمانیدا) وتی:
ئادەی هەرچی جادووگەری زاناو شارەزا هەیە بهێنن و بۆم کۆبکەنەوە. فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ
أَلۡقُواْ مَآ أَنتُم مُّلۡقُونَ ﴿٨٠﴾ جا کاتێک جادووگەران هاتن و (بڕیاردرا جادووگەریی خۆیان بنوێنن و موعجیزەی
موسا بەتاڵ بکەنەوە) موسا پێی وتن: دەی چیتان هەیە فڕێی بدەن و بیخەنە ڕوو!! فَلَمَّآ أَلۡقَوۡاْ قَالَ مُوسَىٰ مَا
جِئۡتُم بِهِ ٱلسِّحۡرُۖ إِنَّ ٱللَّهَ سَيُبۡطِلُهُۥٓ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُصۡلِحُ عَمَلَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٨١﴾ ئەوسا جادووگەران،
جادووی خۆیان نواند موسا وتی : هەرچی کردووتانە و نیشانی ئەو خەڵکەتانداوەهەمووی جادووە و هیچی تر،
بێگومان خوا دوای تاوێکی تر پووچی دەکاتەوە، بەڕاستی خوا کردەوەی ئەوانەی کە تۆوی خراپە دەچێنن چاک
و سەرکەوتوو ناکات. وَيُحِقُّ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ﴿٨٢﴾ بەڵکو خوا حەق و ڕاستی
دەچەسپێنێت بەفەرمان و ویستەکانی خۆی ئەگەر چی تاوانکارو تاوانباران پێیان ناخۆش بێت. فَمَآ ءَامَنَ
لِمُوسَىٰٓ إِلَّا ذُرِّيَّةٞ مِّن قَوۡمِهِۦ عَلَىٰ خَوۡفٖ مِّن فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِمۡ أَن يَفۡتِنَهُمۡۚ وَإِنَّ فِرۡعَوۡنَ لَعَالٖ فِي ٱلۡأَرۡضِ
وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ﴿٨٣﴾ سەرئەنجام کەس باوەڕی بە موسا نەهێنا جگە لە چەند لاوێک (چونکە زۆربەی
خەڵکەکە) دەترسان لە فیرعەن و داروودەستەکەی کە بەڵایان بەسەربهێنن و تووشی ئازارو ئەشکەنجەیان بکەن،
بەڕاستی فیرعەون خۆی بەگەورەو بڵند دەزانی لە زەویدا، بەڕاستی ئەو لە سنوور ترازاوان بوو. وَقَالَ مُوسَىٰ
يَٰقَوۡمِ إِن كُنتُمۡ ءَامَنتُم بِٱللَّهِ فَعَلَيۡهِ تَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّسۡلِمِينَ ﴿٨٤﴾ موساش بە قەومەکەی وت :ئەی قەوم
و عەشرەتم، ئەگەر ئێوە بەڕاستی باوەڕتان بەخوا هێناوە، ئەوە ئیتر پشت بەو ببەستن ئەگەر موسڵمان و
ملکەچن. فَقَالُواْ عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡنَا رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةٗ لِّلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿٨٥﴾ ئەوسا (ئیمانداران) وتیان: ئێمە
ئیتر هەر پشتمان بەخوا بەوستووە، پەروەردگارا مەمانکێڕە بەهۆکاری سەرگەردانی بۆ قەومی ستەمکاران (کە
هەم ئێمە ئازار بدەن هەم خۆشیان گوناهبار ببن و دوور بکەونەوە لە ئیمان). وَنَجِّنَا بِرَحۡمَتِكَ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٨٦﴾ هەروەها بەڕەحمەت و میهرەبانی خۆت (دەرووی خێرمان لێ بکەرەوە) ڕزگارمان بکە لە دەست
هۆزو دەستەی بێباوەڕان. وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا لِقَوۡمِكُمَا بِمِصۡرَ بُيُوتٗا وَٱجۡعَلُواْ بُيُوتَكُمۡ
قِبۡلَةٗ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٨٧﴾ ئێمە وەحیشمان نارد بۆ موسا (علیه السلام) و براکەی تا لە
میسردا چەند ژوورێک ئامادە بکەن و ئەو ژوورانەش بکەنە شوێنی خواپەرستی و ڕووی تێبکەن و پێیان وتن

نوێژەکانتان بەچاکی ئەنجام بدەن، مژدەش بدە بە ئیمانداران. وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَآ إِنَّكَ ءَاتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُۥ
زِينَةً وَأَمْوَٰلًا فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا۟ عَن سَبِيلِكَ ۖ رَبَّنَا ٱطْمِسْ عَلَىٰٓ أَمْوَٰلِهِمْ وَٱشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُوا۟ حَتَّىٰ يَرَوُا۟ ٱلْعَذَابَ ٱلْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾ جا کاتێک ستەمی فیرعەون لە سنوور دەرچوو موسا نزای کردوو
وتی: پەروەردگارا، بەڕاستی تۆ لە ژیانی دنیادا ناز و نیعمەت و ماڵ و حاڵ و جێگە و ڕێگەی خۆش و
ڕازاوەت بەخشیووە بەفیرعەون و دارودەستەکەی، پەروەردگارا، ئەو شتانە بووەتە هۆی ئەوەی کە (خەڵکی)
لە ڕێبازو بەرنامەی تۆ وێڵ و گومڕابن، پەوەردگارا: ماڵ و سامانیان تەفرو تونا بکەو کوێری بکەرەوە، دڵیان
بگوشە، (تا هەست بەخۆشی نەکەن)، ئەمانە باوەڕ ناهێنن هەتا سزاو ئازاری بەئێش ئەبینن. قَالَ قَدْ أُجِيبَت
دَّعْوَتُكُمَا فَٱسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَآنِّ سَبِيلَ ٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾ ۞ پەروەردگار فەرمووی: بێگومان دوعای
هەردووکتان وەرگیرا وادیارە هاروون (عليه السلام) بەکوڵ ئامینی کردوە ، بەڵام ئێوە هەر بەردەوام بن لەسەر
ڕێبازی ڕاست و دروستی هیدایەت و شوێن ڕێبازی ئەوانە مەکەون کە حەق نازانن و نافامن. وَجَٰوَزْنَا
بِبَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ ٱلْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُۥ بَغْيًا وَعَدْوًا ۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَدْرَكَهُ ٱلْغَرَقُ قَالَ ءَامَنتُ أَنَّهُۥ
لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱلَّذِىٓ ءَامَنَتْ بِهِۦ بَنُوٓا۟ إِسْرَٰٓءِيلَ وَأَنَا۠ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾ ئەوسا نەوەی ئیسرائیلمان بەدەریادا
پەڕاندەوە، فیرعەون و سەربازانی بۆ ستەم و دەستدرێژی شوێنیان کەوتن، تا ئەو کاتەی (کە ئاوەکە چووەوە
باری ئاسایی خۆی) فیرعەون خەریک بوو دەخنکا ئا لەو کاتەدا وتی: وا ئیتر باوەڕم هێنا بەوەی کە هیچ
خوایەک نیە جگە لەو خوایەی کە نەوەی ئیسرائیل باوەڕیان پێهێناوە و من ئیتر لە موسڵمان و ملکەچانم.
ءَآلْـَٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنتَ مِنَ ٱلْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾ ئەوسا پێی وترا ئایا ئێستە، (باوەڕ دەهێنیت!)
لەکاتێکدا بەڕاستی پێشتر یاخی بوویت و لە ڕیزی ئەوانەدا بوویت کە تۆوی خراپەیان دەچاند؟! فَٱلْيَوْمَ
نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ ءَايَةً ۚ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ ٱلنَّاسِ عَنْ ءَايَٰتِنَا لَغَٰفِلُونَ ﴿٩٢﴾ ئەمڕۆ ئیتر
لاشەی تۆ ڕزگار دەکەین تا ببێتە موعجیزە و پەند و ئامۆژگاری بۆ ئەوانەی دوایتۆ دێن (دیارە خوای گەورە
پاراستویەتی لەوەی کە ماسی بیخوات، شەپۆلی دەریا گەیاندیە کەنار، تا ئەوانەی کە بەخوایان دەزانی بەچاوی
خۆیان ببینن کە فیرعەون ئادەمیزادێکە وەک ئەو خەڵکە و ببێتە پەند، بۆ هەموو پاشاو زۆردارەکانی سەر زەوی
کە ئەوە سەرئەنجامی مسۆگەری هەموویانە)، بەڵام بەڕاستی زۆربەی خەڵکی لە ئایەت و موعجیزەکانی ئێمە غافل
و بێئاگان. وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ مُبَوَّأَ صِدْقٍ وَرَزَقْنَٰهُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ فَمَا ٱخْتَلَفُوا۟ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ
ٱلْعِلْمُ ۚ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِى بَيْنَهُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُوا۟ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾ لەوەودوا ئێمە دەروومان لە نەوەی

ئیسرائیل کردەوە و شوێن و جێگەو ڕێگەی خۆشمان پێبەخشین و لە چەندەها ڕزق و ڕۆزی چاک
بەهرەوەرمان کردن، جا ئەوان جیاوازی و ناکۆکیان نەبوو هەتا زانست و زانیاری تەواویان بۆ هات (کەچی
ئەوان دینی خوا کە هۆی یەکبوون و یەکگرتووییە کردیانە هۆی دووبەرەکی و جیاوازی هەرچەندە زانست و
زانیاریشیان لەو بارەیەوە هەبوو)، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ (ئەی محمد ﷺ) داوای دەکات لە نێوانیاندا لە
ڕۆژی قیامەتدا لەوکێشەو شتانەدا کە ئەوان جیاوازی و ناکۆکی تێدا دەکەن. فَإِن كُنتَ فِي شَكٍّ مِّمَّآ أَنزَلۡنَآ
إِلَيۡكَ فَسۡـَٔلِ ٱلَّذِينَ يَقۡرَءُونَ ٱلۡكِتَٰبَ مِن قَبۡلِكَۚ لَقَدۡ جَآءَكَ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
ٱلۡمُمۡتَرِينَ ﴿٩٤﴾ جا ئەگەر تۆ دەربارەی ئەو شتانەی کە بۆمان دابەزاندوویت لەبارەی نەوەی ئیسرائیلەوە لە شک
و گوماندایت، ئەوە پرسیار بکە لەو کەسانەی کە پێش تۆ لە تەورات شارەزان و دەیخوێننەوە، سوێند بەخوا
بەڕاستی حەق و ڕاستیت لەلایەن پەروەردگارتەوە بۆ هاتووە، کەوابوو بەهیچ شێوەیەک گومانت نەبێت و
مەچۆرە ڕیزی گوماندارانەوە. وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ﴿٩٥﴾
هەروەها) نەکەیت بچیتە ڕیزی کەسانێکەوە کە باوەڕیان بە موعجیزە و نیشانەکانی (دەسەڵاتداریێتی) خوا نییە،
چونکە ئەگەر وابیت، دەچیتە ڕیزی خەسارەتمەند و زەرەرمەندانەوە. إِنَّ ٱلَّذِينَ حَقَّتۡ عَلَيۡهِمۡ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا
يُؤۡمِنُونَ ﴿٩٦﴾ بەڕاستی ئەوانەی کە وەک فیرعەون و دارو دەستەی ستەمکارو تاوانبارو گوناهکارن، بڕیاردادەی
پەروەردگارت لەسەریان چەسپا، ئەوانە: باوەڕ ناهێنن. وَلَوۡ جَآءَتۡهُمۡ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ﴿٩٧﴾
ئەگەر چی هەرچی بەڵگەو موعجیزە هەیە بۆیان پێش بێت، ئەوانە هەر باوەڕ ناهێنن هەتا سزای بەئێش و ئازار
دەبینن. فَلَوۡلَا كَانَتۡ قَرۡيَةٌ ءَامَنَتۡ فَنَفَعَهَآ إِيمَٰنُهَآ إِلَّا قَوۡمَ يُونُسَ لَمَّآ ءَامَنُواْ كَشَفۡنَا عَنۡهُمۡ عَذَابَ
ٱلۡخِزۡيِ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَمَتَّعۡنَٰهُمۡ إِلَىٰ حِينٖ ﴿٩٨﴾ جا دەبوایە خەڵکی ئەو شارو شارۆچکانەی هەڕەشەیان
لێکرابوو باوەڕیان بهێنایە و باوەڕەکەیان سوود بەخش بوایە بۆیان، بەڵام باوەڕی هیچ کامیان سوودی
پێنەگەیاندن جگە لە قەومی یونس (علیه السلام) نەبێت کاتێک کە باوەڕیان هێنا سزای سەرشۆڕیمان لە ژیانی
دنیادا لەسەر هەڵگرتن و تا ماوەیەک لە نازو نیعمەت بەهرەوەرمان کردن. وَلَوۡ شَآءَ رَبُّكَ لَأٓمَنَ مَن فِي ٱلۡأَرۡضِ
كُلُّهُمۡ جَمِيعًاۚ أَفَأَنتَ تُكۡرِهُ ٱلنَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُواْ مُؤۡمِنِينَ ﴿٩٩﴾ خۆ ئەگەر پەروەردگارت بیویستایە (دەیتوانی
بەزۆرو بەناچاری (هەر هەموو دانیشتوانی سەر زەوی باوەڕ بهێنن (بەڵام پەروەردگاری مەزن ڕێزی بۆ
ئادەمیزاد داناوە و سەرپشکی کردووە)، جا ئایا تۆ (ئەی پێغەمبەر ﷺ، ئەی ئیماندار) ئەتەوێ زۆر لەخەڵکی
بکەی بۆ ئەوەی بڕوادارین؟! وَمَا كَانَ لِنَفۡسٍ أَن تُؤۡمِنَ إِلَّا بِإِذۡنِ ٱللَّهِۚ وَيَجۡعَلُ ٱلرِّجۡسَ عَلَى ٱلَّذِينَ لَا

يَعۡقِلُونَ ﴿١٠٠﴾ هیچ کەس بۆی نیە باوەڕ بهێنێت (هەتا هەوڵ نەدات و خۆی ماندوو نەکات و بیر نەکاتەوە و)
ویستی خوایشی لەسەر نەبێت و سزای (توند و ڕیسواکەر) دەخاتە سەر ئەو کەسانەی کە عەقڵ و ژیری
بەکار ناهێنن. قُلِ ٱنظُرُواْ مَاذَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۚ وَمَا تُغۡنِي ٱلۡأٓيَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوۡمٖ لَّا يُؤۡمِنُونَ ﴿١٠١﴾
پێیان بڵێ: تەماشا بکەن و سەرنج بدەن: خوا چی دروست کردووە لە ئاسمانەکان و زەویدا، کەچی بەڵگە و
نیشانەو ئاگاداریەکان سوودیان نیە بۆ ئەو کەسانەی کە باوەڕ ناهێنن و (ڕێبازی ئیمان ناگرنەبەر). فَهَلۡ
يَنتَظِرُونَ إِلَّا مِثۡلَ أَيَّامِ ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ مِن قَبۡلِهِمۡۚ قُلۡ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلۡمُنتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾ ئەو
بێباوەڕانە) چاوەڕێی چی دەکەن، مەگەر چاوەڕێی ئەوە ناکەن کە ڕۆژگارێکیان بەسەر بهێنین وەک ئەوەی
بەسەر ئەوانەی پێشیاندا هێنامان؟. بڵێ: جا ئێوە چاوەڕێ بن، بەڕاستی منیش لەگەڵ ئێوەدا لە چاوەڕوانانم. ثُمَّ
نُنَجِّي رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْۚ كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيۡنَا نُنجِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٣﴾ لەوەودوا (کاتێک بڕیارماندا خوانەناسان
لەناو بەرین) پێغەمبەرانمان و ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە ڕزگار دەکەین، هەر بەو شێوەیە بە ئەرکی خۆمانی
دەزانین کە ئیمانداران ڕزگار بکەین. قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمۡ فِي شَكّٖ مِّن دِينِي فَلَآ أَعۡبُدُ ٱلَّذِينَ
تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِنۡ أَعۡبُدُ ٱللَّهَ ٱلَّذِي يَتَوَفَّىٰكُمۡۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿١٠٤﴾ بڵێ:
ئەی خەڵکینە ئەگەر ئێوە گومانتان هەیە لە ئاین و بەرنامەی من، ئەوە چاک بزانن کە: من هەرگیز ئەو شتانە
ناپەرستم کە ئێوە لە جیاتی خوا دەیانپەرستن، بەڵکو ئەو خوایە دەپەرستم، کە مردنی ئێوەی بەدەستە و من
فەرمانم پێدراوە کە لە دەستەی باوەڕداران بم. وَأَنۡ أَقِمۡ وَجۡهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفٗا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمُشۡرِكِينَ
﴿١٠٥﴾ هەروەها فەرمانم پێدراوە کە بەڕاست و ڕەوان ڕووت بکەرە ئاین و دینداری بەوپەڕی ملکەچی و
دڵسۆزیەوە، هەروەها فەرمانم پێدراوە کە: نەکەیت لە دەستەی موشریک و هاوەڵگەڕان بیت. وَلَا تَدۡعُ مِن
دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَۖ فَإِن فَعَلۡتَ فَإِنَّكَ إِذٗا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١٠٦﴾ هاناو هاواریش نەبەیت بۆ
کەسێک یان شتێک لە جیاتی خوا، کە نە قازانجت پێ دەگەیەنێت نە زیان (چونکە قازانج و زیان هەر
بەدەست خوایە)، خۆ ئەگەر کاری وا ئەنجام بدەیت، ئەوە بەڕاستی تۆ لە ستەمکارانیت. وَإِن يَمۡسَسۡكَ ٱللَّهُ
بِضُرّٖ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَۖ وَإِن يُرِدۡكَ بِخَيۡرٖ فَلَا رَآدَّ لِفَضۡلِهِۦۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۚ وَهُوَ
ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾ ئەی ئینسان ئەگەر خوا تووشی ناخۆشی و زیانێکت بکات، ئەوە هیچ کەس ناتوانێت
فریات بکەوێت و لەسەرتی لابەرێت جگە لەو زاتە، یاخود ئەگەر بیەوێت تووشی خێر و خۆشیەکت بکات،

ئەوە هیچ کەس ناتوانێت بەری فەزڵ و بەخششی خوا بگرێت، هەر کام کە بیەوێت لە بەندەکانی بەهرەوەر دەکات (لە نازو نیعمەتانی بێشومار) ئەو زاتە هەمیشە لێخۆشبوو میهرەبانە. قُلۡ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمُ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكُمۡۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهۡتَدِي لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيۡكُم بِوَكِيلٖ ﴿١٠٨﴾ ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: ئەی خەڵکینە بەڕاستی حەق و ڕاستیتان لەلایەن پەروەردگارتانەوە بۆ هاتووە، ئەوەی ڕێبازی هیدایەتی وەرگرتبێت ئەوە سوودی بۆ خۆیەتی، ئەوەش گومڕا بووبێت و ڕێی ون کردبێت، ئەوە گومڕاییەکەی لەسەر خۆی دەکەوێت و من لێپرسراوو چاودێر نیم بەسەر کارو کردەوەی ئێوەوە.

وَٱتَّبِعۡ مَا يُوحَىٰٓ إِلَيۡكَ وَٱصۡبِرۡ حَتَّىٰ يَحۡكُمَ ٱللَّهُۚ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلۡحَـٰكِمِينَ ﴿١٠٩﴾ تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ هەر شوێنی ئەو)بەرنامەیە) بکەوە کە لە ڕێگەی وەحی و نیگاوە بە تۆ دەگات و ئارامگرو خۆگربە (لەبەرامبەر هەر کێشەیەکەوە کە خوانەناسان بۆت پێش دەهێنن) هەتا خوا خۆی داوەری دەکات و ئەو زاتە چاکترین و دادپەروەرترینی دادوەرانە.